

Inspiratie voor een prikkelend speelnatuurbeleid in uw gemeente

Memorandum 2019 van Springzaad.be

Sinds 2009 stimuleert en ondersteunt Springzaad.be de ontwikkeling van natuurrijke speel- en leerplekken voor kinderen en jongeren. We doen dit door informatie uitwisseling tijdens inspirerende excursies, leerrijke workshops en boeiende studiedagen.

Bij de start van de nieuwe beleidsperiode willen we vanuit Springzaad.be onze aandachtspunten nog even in de verf zetten. Lees dit document als een wensenlijst – niet alleen van onszelf, maar van de vele duizenden kinderen in Vlaanderen die meer groene speelkansen verdienen. En laat je vooral gedurende de volgende legislatuur inspireren door deze mooie voorbeelden.

Heb je vragen of wens je meer informatie, aarzel niet en neem eens een kijkje op www.springzaad.be of contacteer ons via info@springzaad.be.

1. Bouw een groen speelweefsel uit in uw stad of gemeente

Een **speelweefsel** is een samenhangend netwerk dat alle informele en formele (speel)plekken omvat, en de routes die deze plekken verbinden. Parken en groene ruimtes in het woonweefsel vormen ankerpunten voor de uitbouw van speelnatuur. Even belangrijk hierbij is dat de diverse plekken **goed gelegen** zijn en met elkaar verbonden zijn door een **veilig, speels en groen netwerk van trage wegen en fietsroutes**. Woonstraten moeten weer het domein worden van spelende kinderen, fietsers en voetgangers.

Meer informatie over hoe je best te werk gaat voor het ontwikkelen van een groen speelweefsel vind je op <https://k-s.be/groen-speelweefsel>.

Vauban (Freiburg)

Sint-Pieters (Brugge): oude spoorwegbedding als mini-speelweefsel

Trage wegen als basis voor speelweefsel in het dorp.

2. Vergroen de schoolspeelplaatsen

Besteed bij het bouwen of verbouwen van (stads- of gemeente)scholen meer aandacht aan de buitenruimte. Kies voor **meer groen op de speelplaats**. Gebruik hiervoor het instrument duurzame scholenbouw van Agion (<https://www.agion.be/instrument-duurzame-scholenbouw>). Neem speelnatuur al van in het begin van een (ver)bouwproject mee op in het programma van eisen. Ontwerp **speelplaatsen die aangepast zijn aan een veranderend klimaat**. Op een klimaatvriendelijke speelplaats komen **meer bomen** voor die voor verkoeling zorgen en bovendien perfecte fijnstof vangers zijn. Er wordt bewust gekozen voor **minder verharding** en plaats waar water kan infiltreren in de bodem. Er is aandacht voor **meer biodiversiteit**.

Leefschool De Vlieger (Oostende)

Geef de speelplaats **samen met de gebruikers** vorm en zet spel en beleving centraal. Vertrouw het ontwerp van de buitenruimte niet toe aan de architect van het schoolgebouw, maar eis een multidisciplinair team (pedagoog-landschapsarchitect-participatiebegeleiding).

3. Groene avontuurlijke speelruimte bij jeugdlokalen

Voorzie bij de **lokalen van jeugdbewegingen groene avontuurlijke speelruimten**. Bij een goede speelnatuurplek is **variatie het toverwoord**. Hoog en laag, droog en nat, diverse ondergronden, open en gesloten beplanting, aandacht voor diverse spelvormen (actie en beweging, rust, ontdekking, fantasiespel, natuurbeleving, constructiespel, voor elke leeftijd wat wils,...). Ontwikkel deze stukjes speelnatuur samen met de leden van de jeugdbeweging. Of misschien gaan de jongeren wel zelf aan de slag als zij daarvoor wat ondersteuning van de gemeente kunnen krijgen.

Via **co-creatie** kom je tot de mooiste projecten die hierdoor ook veel meer duurzaam verankerd zijn. Pak ook andere speelprojecten dan de jeugdwerkterreinen **participatief** aan. Zet de speel-expertise van kinderen in en laat hen meedromen en zelfs mee 'hun speelplek' aanleggen. Ooit waren we allemaal een kind, maar soms vergeten we onze eigen speelervaring, het actief betrekken van kinderen is erg belangrijk om tot echt goede realisaties te komen.

4. Behoud of creëer 'wilde landjes'

Behoud of creëer in je stad/gemeente wat **wilde landjes** waar kinderen vrij kunnen spelen in een natuurlijke omgeving. Want nee, **niet elke plaats hoeft duidelijk ingericht te zijn**. Het is fijn om zien hoe kinderen maar al te graag zelf aan de slag gaan. En zo eenzelfde plek opnieuw en opnieuw een andere inrichting geven.

Zorg er ook voor dat deze plekjes ook hun **wild en avontuurlijk** karakter mogen behouden.

5. Groenbeheer met respect voor speelnatuur

Een duurzame speelplek staat of valt met een goed beheer. Maak **een doordacht beheerplan op voor de speelnatuurplekken** in je stad/gemeente, en **zet daarvoor je kinderbril op**. Soms moet je hiervoor even afwijken van de klassieke principes van groenbeheer. Want wil het nu net dat een struikhuis het spannendst is als de struik wild en wild mag uitgroeien. Of dat een kind zijn favoriete klimboom niet meer in raakt als je de onderste takken hebt weggezaagd.

Heel onze school (Leefschool Groene Poortje) vindt het super jammer dat vorig jaar alle klimbomen in de tuin zijn gemaaid. Daarom schreven we met drie kinderen een brief voor de gemeente om onze klimbomen niet meer te maaien. Bedankt! Er zijn ook veel bomen blootgesteld doordat de struiken er rond weg zijn. Ook het parcours is ook geen jungle parcours meer.

Merre 6e leerjaar

Nels 5 leerjaar
Fien 3de leerjaar in een boom was er een soort hangtakje die ook is gemaaid. Iedereen is zo boos daarvoor! 😡!

6. Breek een lans voor avontuurlijk buitenspelen

Zet **buiten spelen in de kijker** door bijvoorbeeld mee te doen aan **sensibiliserende projecten**. Zo heb je jaarlijks de buitenspeeldag waar kinderen aangemoedigd worden om buiten te spelen (<http://www.buitenspeeldag.be>). En dit mag gerust wat avontuurlijker zijn dan een middagje springkasteel. Is je gemeente al een Goe Gespeeld! Gemeente? (www.goegespeeld.be)

Faciliteer het buiten spelen door bijvoorbeeld **speelstraten** te promoten. Een speelstraat is volledig voorbehouden voor spelende kinderen. Tijdens de speelstraat wordt de straat volledig of gedeeltelijk afgesloten. Spelende kinderen en voetgangers hebben in de speelstraat voorrang op alle weggebruikers. Zo kunnen spelende kinderen én hun ouders de woonstraat weer inpalmen.

7. Samentuinen met kinderen

Grijp kansen om buiten spelen te combineren met sensibilisatie over waar ons voedsel vandaan komt. Voorzie in groenprojecten en open ruimte ook plekken waar bewoners in **moes(samen)tuinen** voedsel produceren. En help zo de **korte keten consumptie** te stimuleren. Veel kinderen werken graag een handje mee.

Laat je nog meer inspireren

- www.springzaad.be
- <http://www.pimpjespeelplaats.be>
- <https://k-s.be>
- Vademecum Duurzaam ontwerpen van groene ruimten.
- Opleiding Ecologische Tuin- en Landschapsinrichting van Inverde (<https://www.inverde.be/cursus/2503>)

